

Öğrencilerin Kariyer Gelişiminde Psikolojik Danışmanların Rolü ve Çocuklarda Kariyer Gelişim Görevleri

Ankara, Şubat 2024
ÇANKAYA RAM

Dr. Öğr. Üyesi Olcay YILMAZ
Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik
Danışmanlık Anabilim Dalı

www.tedu.edu.tr

TED ÜNİVERSİTESİ

Meslek vs. Kariyer

MESLEK

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

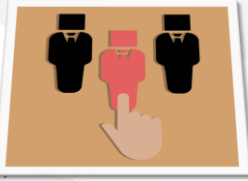
TED ÜNİVERSİTESİ

Meslek vs. Kariyer

KARİYER

- ◆ Zaman ve çalışmayla elde edilen aşama, başarı ve uzmanlık
- ◆ Yaşamboyu

Meslek seçilir, kariyer oluşturulur!

Dr. Olc

TED ÜNİVERSİTESİ

Kariyer

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Arnold, 1997; Sharf, 2014)

Kariyer

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Kariyer

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Kariyer

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Arnold, 1997; Sharf, 2014)

Kariyer

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Arnold, 1997; Sharf, 2014)

Kariyer

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Arnold, 1997; Sharf, 2014)

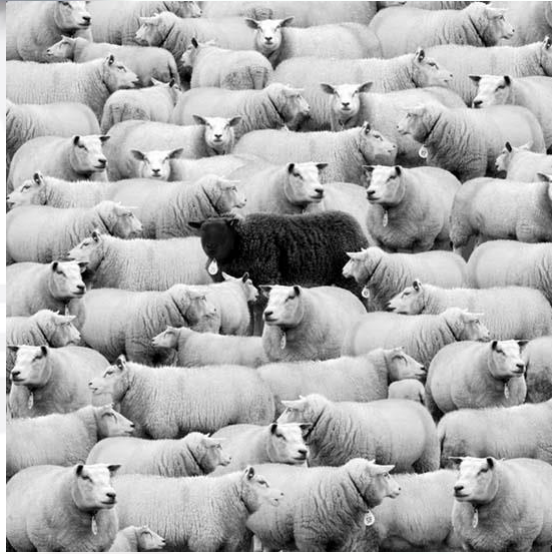
Kariyer

- Bireyin izlediği nesnel yollar ve eylemlerden öte bir anlam taşır
- Kariyer kavramı bireyin **öz-benliğini** de kapsamakta ve **kim olduğu, kim olmak istediği, ümitleri, hayalleri, korkuları ve engellenmişliklerini** de yansıtır
- Bireyin **yaşamına anlam veren bir üst yapı**

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Bizim bakış açımızla?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Bizim bakış açımızla?

- ▶ Yaşam boyu
- ▶ Kariyer gelişimine ve kariyer seçimlerine etki eden
  - ▶ her özellik
  - ▶ tüm roller

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Kariyer psikolojik danışmanlığı - Konular

- ▶ İş yaşamı ve eğitim yaşamının bir bölümünde;
  - ▶ Uyum sorunları
  - ▶ Stres yönetimi
  - ▶ Ruh sağlığı sorunları
  - ▶ Beceri geliştirme
  - ▶ Kişiler arası ilişkiler
  - ▶ Uyum
  - ▶ İş arama/işsizlik
  - ▶ Mesleki kimliğe etki eden diğerleri...

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Kariyer psikolojik danışmanlığı ve kariyer rehberliği

- ▶ hizmet verilen danışan(ların) özellikleri ve yardımın türü
- ▶ Kariyer rehberliği;
  - ▶ erken kariyer gelişim ihtiyaçlarını destekleme
  - ▶ genellikle okullarda, bilgi verme ve beceri kazandırma çalışmaları
  - ▶ daha çok seçim sürecine odaklanma

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

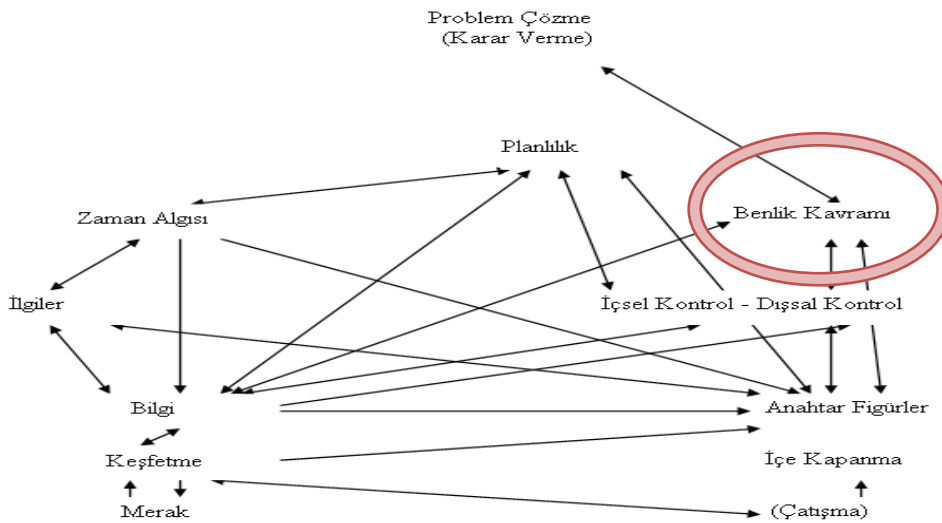
TED ÜNİVERSİTESİ

Erken Dönemde Kariyer Gelişim Görevleri

www.tedu.edu.tr

Erken Dönemde Kariyer Gelişimi

Erken Dönemde Kariyer Gelişim Görevleri

1. Olumlu öz yeterlilik beklentisi geliştirmek
2. Mesleki kimlik oluşturmak (Daha çok öz güdümlü kariyer keşfi ve planlama etkinlikleri, etkili eğitsel ve mesleki hedefler oluşturmak ve bu hedeflere ulaşacak adanmışlığı geliştirmek)
3. Etkili sosyal, prososyal ve iş yaşamına hazırlık beceri ve davranışları öğrenmek
4. Benlik ve çalışma yaşamını daha iyi anlamak ve bu ikisi arasında uyumun nasıl sağlanacağı bilgisini oluşturmak
5. Kişisel mesleki değer ve ilgileri kristalize etmek
6. Akademik olarak güçlendirilmek ve öz düzenleme kapasitesine sahip öğrenciler olmak

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

1. Olumlu öz yeterlilik beklentisi geliştirmek

www.tedu.edu.tr

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Öz yeterlilik

- Yeteneklerimiz hakkındaki inançlarımız
- Sabit/durağan bir özellik değildir öğrenme yaşantılarıyla değişir
- Öz yeterlilik nasıl öğrenilir
  - (1) kişisel performanslar/başarılar
  - (2) dolaylı öğrenmeler
  - (3) sosyal ikna
  - (4) fizyolojik durum

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Karşılıklı Belirleyicilik

1. Kişisel ve fiziksel özellikler
2. Dışsal çevresel faktörler
3. Gözlenen davranış

Kişi – Durum - Davranış Etkileşimi

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

2. Mesleki kimlik oluşturmak

www.tedu.edu.tr

Mesleki Kimlik Oluşturmak

- Enerji, yetenek ve olası fırsatlar konusunda **bütünleşik ve kristalize** bir bakış açısı oluşturulması
- Mesleki kimlik; ideolojik, siyasi ve dini kimlikten bile önce oluşur. Bu nedenle sonraki **diğer tüm kimlik oluşum süreçleri üzerine etki eder**
- Daha çok **öz güdümlü** kariyer keşfi ve planlama etkinlikleri, etkili eğitsel ve mesleki **hedefler oluşturmak** ve bu hedeflere ulaşacak **adanimışlığı** geliştirmek

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

3. Etkili sosyal, prososyal ve iş yaşamına hazırlık beceri ve davranışları öğrenmek

www.tedu.edu.tr

İş yaşamına hazırlık becerileri

- **Genel istihdam edilebilirlik becerileri** (örn. Sorumluluk alabilme, mantıklı karar verebilme, ...)
- **Sosyal yeterlilik becerileri** (örn. doğru iletişim başlatabilme, duyguları doğru düzenleyebilme, ...)
- **Prososyal beceriler** (örn. Başkalarının faydasına gönüllü davranış gösterebilme, empati, ...)
- Aktarılabılır beceriler düşünölmeli

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Belirsizlikle baş etmek... Hangi beceriler?

- **Merak:** öğrenme fırsatlarını keşfetmek ve tesadüfi olayların getirdiği fırsatlardan yararlanmak
- **İnatçılık:** tesadüfi gelişen engellerle baş edebilmek
- **Esneklik:** olayların gelişimine uyum sağlamak
- **İyimserlik:** yeni fırsatları takip ederken olumlu bir tutum takınmak
- **Risk almak:** Beklenmedik veya yeni gelişen olaylara doğru yaklaşmak

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Yakın Gelecekte Beceriler

2015

- Karmaşık problem çözme
- Diğerleri ile koordinasyon
- İnsan yönetimi
- Eleştirel düşünme
- Müzakere
- Kalite kontrol
- Hizmet yönelimi
- Muhakeme ve karar verme
- Aktif dinleme
- Yaratıcılık

202X

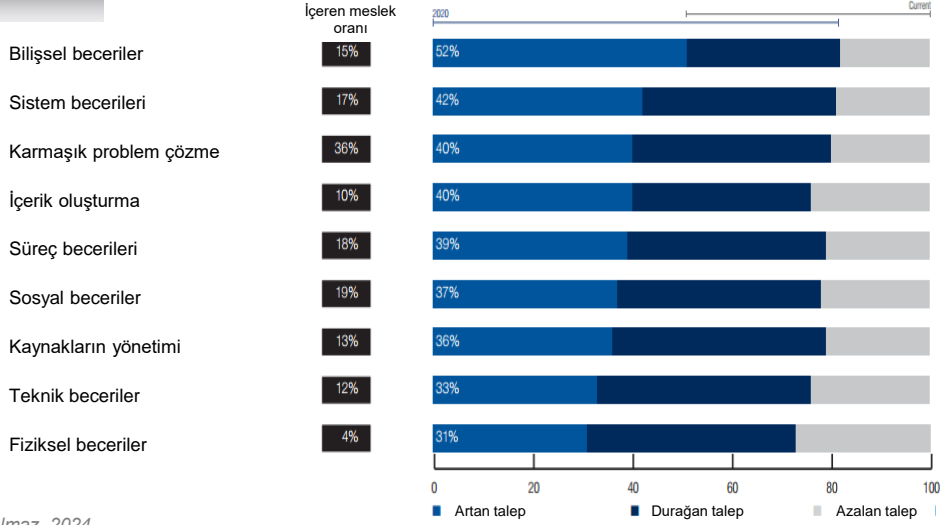
- Karmaşık problem çözme
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcılık
- İnsan yönetimi
- Diğerleri ile koordinasyon
- Duygusal zeka
- Muhakeme ve karar verme
- Hizmet yönelimi
- Müzakere
- Bilişsel esneklik

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(WEF, 2016)

Yakın Gelecekte Beceriler

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(WEF, 2016)

Ne kadarına sahibiz?

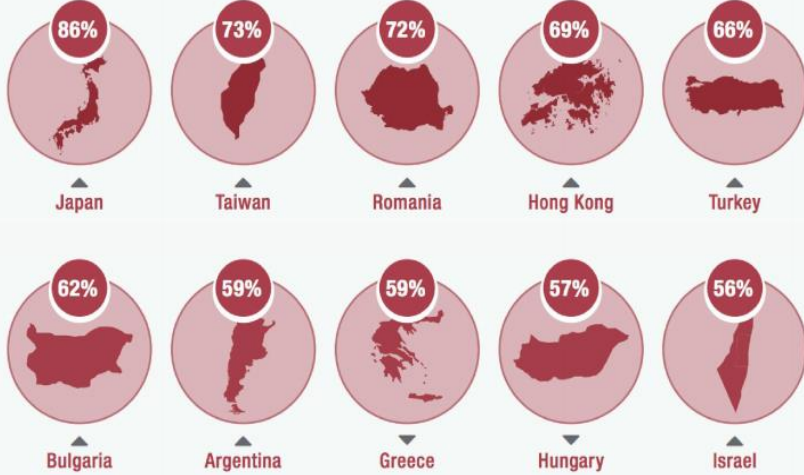
LinkedIn ÜYELERİNİN KARŞILAŞTIRMALI BECERİLERİ (EĞİTİM BÖLÜMÜ)

- Öğretim % 38.3
- Topluluk önünde konuşma % 30.1
- Microsoft office % 25.0
- Müşteri hizmetleri % 23.8
- Liderlik % 21.0
- Zaman yönetimi % 5.8
- Takım çalışması % 5.2
- İletişim % 3.5
- Proje planlama 2.8
- İnsan kaynakları % 2.4
- Değişim yönetimi 2.4
- Analitik beceriler 2.1
- Ürün geliştirme % 0.9
- Risk yönetimi % 0.9

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Ne kadarına sahibiz?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(ManpowerGroup, 2016/2017 Talent Shortage Survey)

Ne kadarına sahibiz?

Tema 2: Etkili psikolojik danışmanların yeterlik ve becerileri

Kategoriler	PDR Alanına İlişkin Yeterlik ve Beceriler	Genel Yeterlik ve Beceriler
Alt Kategoriler	-	-
Kavramlar	Bireyle ve grupta psikolojik danışma uygulama becerileri	Bilimsel araştırma becerileri
	Bireyi tanıma ve değerlendirme becerileri	Problem çözme becerileri
	Program hazırlama ve uygulama becerileri	Koordinasyon sağlama becerileri
	Rehberlik planı hazırlama ve uygulama becerileri	İletişim becerileri
	Krizde müdahale becerileri	Rapor hazırlama
	Psikoeğitim gruplarının içeriğini planlama ve uygulama becerileri	Bilgisayar ve teknolojiyi kullanma becerileri
	Ölçme araçlarını kullanma, değerlendirme ve yorumlama	Diksiyon
	Kariyer psikolojik danışmanlığı becerileri	İstatistik uygulamaları/sayısal beceriler
	Aile Danışmanlığı becerileri	Hitabet
	Kültürel farklılıkları anlayabilme bu gruplarla çalışabilme	Analiz
	Özel gruplarla (göç edenler, yaşlılar vb.) çalışabilme	Sunum yapma becerileri
	Etkin dinleme	Değişimlere uyum sağlayabilme
	Gözlem yapabilme	
	Öz yargılama kapasitesi	
Yas ve travma konularında çalışabilme becerileri		

(Yılmaz ve Ergene, 2022)

Dr.

Ne kadarına sahibiz?

	Yeterlik		Önem		Fark		t
	$\bar{x}$	Ss	$\bar{x}$	Ss	$\bar{x}$	Ss	
Aile psikolojik danışmanlığı uygulama becerisi	2.31	.73	3.40	.66	-1.09	.89	-19.500
Temel ilkyardım uygulama becerisi	2.31	.80	3.34	.70	-1.03	.96	-17.080
Kriz yönetimi ve psiko-sosyal destek-müdahale becerisi	2.79	.80	3.77	.48	-.98	.86	-18.104
Riskli durumları yönetme becerisi	2.76	.72	3.72	.46	-.96	.85	-17.996
Psikopatolojiyi tanıyabilme becerisi	2.56	.81	3.49	.60	-.93	.95	-15.672
Grupla psikolojik danışma ve grup rehberliği süreçlerinde liderlik becerisi	2.70	.78	3.59	.61	-.89	.94	-15.041
Çatışma çözme ve arabuluculuk yöntemlerini uygulama becerisi	2.86	.68	3.71	.50	-.85	.79	-17.085
İkincil ve üçüncül önleme hizmetlerine ihtiyaç duyan öğrencilerle çalışma becerisi	2.59	.71	3.43	.61	-.84	.84	-15.843
Çok boyutlu analiz ve sentez yapma becerisi	2.66	.69	3.49	.62	-.83	.84	-15.707
Çocuk ve ergenler için kariyer psikolojik danışmanlığı uygulama becerisi	2.84	.70	3.66	.60	-.82	.89	-14.625
Psikolojik ilkyardım becerisi	2.81	.77	3.63	.54	-.82	.83	-15.588
Kapsamlı gelişimsel okul psikolojik danışmanlığı program modellerini uygulayabilme becerisi	2.66	.74	3.42	.64	-.76	.88	-13.766
Kültüre duyarlı psikolojik danışma yapma becerisi	2.79	.77	3.52	.59	-.74	.85	-13.788
Farklı sosyo-kültürel gruplarla çalışma becerisi	2.98	.69	3.70	.50	-.73	.77	-15.086
Öğrenci ruh sağlığını değerlendirebilme becerisi	2.96	.64	3.68	.50	-.72	.78	-14.676
Eğitimde program geliştirme becerisi	2.31	.78	3.01	.76	-.70	.90	-12.476
Müdahale hizmetleri gerçekleştirebilme becerisi	2.90	.65	3.58	.56	-.68	.80	-13.536
Cinsel yönelimleri tanıyabilme ve fark edebilme becerisi	2.68	.74	3.36	.70	-.68	.94	-11.418
İşgücü piyasasını tanıyabilme becerisi	2.26	.75	2.93	.81	-.68	.86	-12.466
Küçük grupla psikolojik danışma yapma becerisi	2.83	.80	3.49	.65	-.66	.92	-11.426
Mesleki mevzuatı takip edebilme becerisi	2.85	.76	3.50	.62	-.65	.78	-13.384
Psiko-eğitim programı geliştirme ve uygulama becerisi	2.73	.81	3.37	.64	-.64	.97	-10.447
Okul psikolojik danışmanlığı programı geliştirme becerisi	2.80	.79	3.40	.63	-.60	.87	-11.044

- Okul Psikolojik Danışmanı UMS (2017)

- 50 Yeterlik alanı

(Yılmaz ve Atay, 2023)

Sonuç;

21.yy'ın meslekleri ama 20.yy'ın becerileri

- Beceri geliştirme
- Yeni beceriler kazandırma

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

4. Benlik, çalışma yaşamı ve aralarındaki uyum

www.tedu.edu.tr

Benlik

- Bireyin yetenekleri ile fiziksel özelliklerinin bir sentezidir.
- Kariyer örüntülerinin oluşmasına etki eder
- Birey kendisi ve diğerleri arasında benzerlik ve farklılıkları değerlendirerek benliği oluşturur
- Psikolojik konuşma (öz kavramı) = Ben zeki, uyumlu ve geniş görüşlüyüm.
- Mesleki konuşma
- Doktor olacağım: Zeki+Uyumlu+Geniş Görüşlü= %100
- Sanatçı olacağım: Zeki+Uyumsuz+Geniş Görüşlü= %67
- Kaçakçı olacağım: Aptal+Uyumsuz+Dar Görüşlü= %0

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Daraltma ve Uzlaşma

AŞAMA 1: Buyüklük ve Güç (Okul öncesi)

Büyük, güçlü
Yetişkin rolleri

Çalışan
Ebeveyn

Küçük
Çocuk

AŞAMA 3: Sosyal Değerler (6-8. sınıf)

Prestiji Yüksek

Doktor

İtfaiyeci

Kamyon Şoförü

Öğretmen
Hemşire
Sekreter

Prestiji Düşük

Erkek

Nötr

Kadın

AŞAMA 2: Cinsiyet Rollerini (1-5. sınıf)

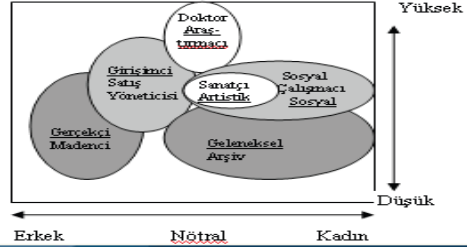
Erkek
Rolleri

İtfaiyeci
Kamyon Şoförü
Doktor

Kadın
Rolleri

Hemşire
Öğretmen
Sekreter

AŞAMA 4: İşsel, Biricik Benlik (Lise ve sonrası)

Dr. Olcay Yılmaz

Kariyer Gelişim Sürecini Etkileyen Faktörler

- **Psikolojik Faktörler:**
yetenek, ilgi, kişilik, değerler
- **Sosyolojik Faktörler:** aile, SED
- **Cinsiyet**
- **Ekonomik ve Politik Faktörler**

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Yetenek

Yetenek

- Her hangi bir davranışı (bilgi veya beceriyi) öğrenebilmek için doğuştan sahip olunan gizilgücün (**kapasitenin**) çevre ile etkileşim sonucu **geliştirilmiş** ve yeni öğrenmeler için hazır hale getirilmiş kısmı”

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Yetenek

Yeteneğin Kaynağı

- Genetik
- Çevresel faktörler

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Yetenek

- Zamanla geliştirilebilir
- Görece durağanlık gösterir (kararlıdır)

Yetenek & Algılanan Yetenek

- Self-report psikolojik testler
  - öz yeterlik
- Başarı testleri (ders notları)
- Kontrol listeleri
- Yetenek testleri
  - **yetenek - beceri**

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

5. Kişisel mesleki değer ve ilgileri kristalize etmek

www.tedu.edu.tr

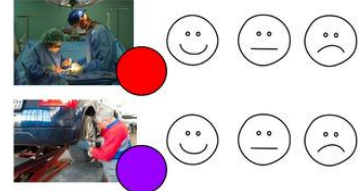
Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Mesleki İlgiler

İlgi

- belli faaliyetlere isteyerek yönelme,
- kısıtlayıcı koşullar altında bile başka faaliyetlere tercih etme
- bu faaliyetleri yaparken yorgunluk yerine dinlenmişlik, bıkkınlık yerine devam etme isteği duyma

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Mesleki İlgiler

Dr. Olcay Yılmaz, 2

Mesleki İlgiler

- Test/envanterlerle ölçülen
- Gözleme dayalı değerlendirme
- İfade edilen
- Başarı testlerinden yordama

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Mesleki Değerler

- Bir mesleği birey için **değerli** kılan özelliklerin, bir başka ifade ile bir meslekten **beklenen doyum türlerinin sıralaması** anlamına gelir.

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Mesleki Değerler

Meslek Değerleri

Başarı duygusu

Bağımsızlık

Saygınlık

Sosyal ilişkiler

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

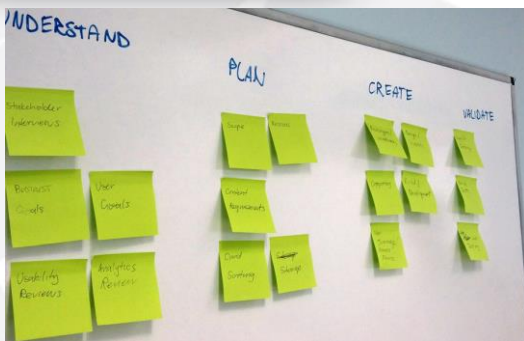
Destek

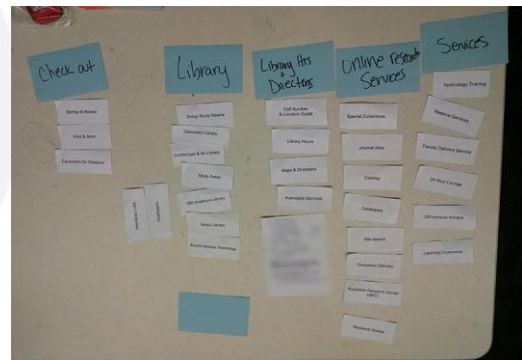
İş ortamı

Mesleki Değerler

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Nasıl bir kompozisyon...

Yetenek

- Neleri YAPABİLİYORUM?

İlgi

- Nelerden HOŞLANIYORUM?

Değer

- Neleri TERCİH EDİYORUM?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Nasıl bir kompozisyon...

Kariyer gelişiminde;

- yetenekleriniz motorunuz
- ilgileriniz dümeniniz
- değerleriniz limanınız

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

Hangi Değerlendirme Yöntemi?

www.tedu.edu.tr

Standart Değerlendirme Araçları

- Akademik Benlik Kavramı Ölçeği (ABKÖ)
- Kendini Değerlendirme Envanteri (KDE)
- Holland'ın ölçeği
- Kuder İlgi Envanteri
- Edwards Kişisel Tercih Envanteri
- Thurstone Genel Yetenek Testi
- Mesleki Olgunluk Envanteri
- Mesleki Yönelim Envanteri
- Karar Stratejileri Ölçeği
- Mesleki Doyum Ölçeği

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Değerlendirme Araçları

Nicel	Nitel
➤ Kendini Araştırma Ölçeği	➤ Çizim tekniği
➤ Kişisel Küre Envanteri-Kısa Formu	➤ Kart sıralama
➤ Görsel Mesleki İlgil Envanteri	➤ Altıgen bahçe
➤ Kişilik Tipleri Envanteri	➤ Alet çantamda neler var?
➤ Mesleki Kişilik Ölçeği	➤ Ben kimim?
➤ Mesleki Değerler Ölçeği	➤ Transfer edilebilir becerilerim
	➤ Yapmaktan hoşlandığım 20 şey
	➤ Yaşam pusulası
	➤ SWOT analizi
	➤ Kariyer stili beş görüşme sorusu

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Uygun Değerlendirme Yöntemini Belirlerken

- Danışanın ihtiyacı
- Uygulayıcının yetkinliği
- Danışanın özellikleri
- Ölçme aracının özellikleri (geliştirildiği bağlam, güvenirlik-geçerlik, dökümantasyon)
- Uygulama, değerlendirme ve yorumlamada pratiklik

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

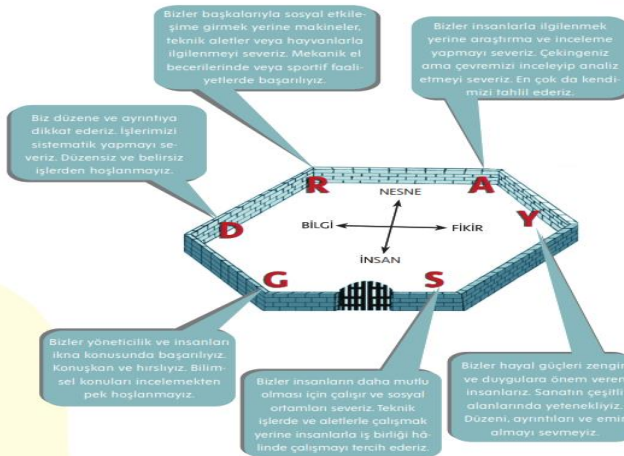
İlgi, yetenek ve değerlerin program karşılıkları?

www.tedu.edu.tr

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

Ek 1. Altıgen Bahçe Formu

Harflerinizi Yazın

1: ..... 2: ..... 3: .....

Kırdöğten (2015) uyarlamıştır.

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

- Self-report psikolojik testler
- öz yeterlik
- Başarı testleri (ders notları)
- Kontrol listeleri
- Yetenek testleri
- yetenek - beceri

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Ek 1. Transfer Edilebilir Becerilerim Formu

		Puanlama	
		1=Henüz becerim yok	2=Çok kısmi becerim var
		3=Biraz becerim var	4=Oldukça becerim var
		5=Çok becerim var	
		Transfer Edilebilir Beceri	Puanım
İletişim Becerileri	Etkin dinleme		
	Konuşma/Sunum yapma		
	İkna Etme		
	Cesaretleendirme		
	Beden dilini kullanma		
	Tartışma		
		Toplam	
Angajman Becerileri	Odaklanma		
	Araştırma		
	Gözden geçirme		
	Düzenleme		
	Veri toplama		
		Toplam	
Liderlik Becerileri	Girişimde bulunma		
	Yönetme		
	Görev verme		
	Planlama		
	Problem çözme		
	Geliştirme		
		Toplam	
Problem Çözme Becerileri	Alternatifleri inceleme		
	Öncelik sıralaması yapma		
	Gerçekçi olma		
	Baskı altında karar verme		
	Esnek davranabilme		
		Toplam	
		Toplam	

O*NET Çevrimiçi x +

← → onetonline.org

O*NET OnLine

Meslek anahtar kelime arama

🔍 makina **Gitmek**

Yardım Meslek Bul Gelişmiş Aramalar **O*NET Verileri** yaya geçitleri Paylaşmak Siteler

Yetenekleri
İlgi alanları
Bilgi
Beceriler (Temel)
Beceriler (Çapraz Fonksiyonel)
İş aktiviteleri
İş İçeriği
Çalışma Tarzları
İş Değerleri

O*NET Çevrimiçi özellikleri

📄 giriş

Meslek Anahtar Kelime Arama

🔍 dışçı asistanı

Örnekler: 25-1011.00, dış hekimisi asistanı

O*NET-SOC mesleklerini arayın

Meslek Bul

parlak görünüm

Daha fazla kariyer sitesi ve kaynağı

"Ben bir olmak istiyorum..."

Hayalini kurduğunuz kariyere başlayın veya hiç hayal etmediğiniz bir kariyer bulun. **O*NET Interest Profiler** ile ilgi alanlarınızı keşfedin ve **My Next Move'da** daha fazla keşif seçeneği bulun .

My Next Move'da kariyerinizi bulun

DİKKAT: gaziler

Askeri becerilerinizi ve deneyiminizi sivil hayatta işe koyun.

Ordu (MOS)

İlgi alanlarına göre göz atın

onetonline.org/find/descriptor/browse/1.B.1

O*NET OnLine

Yardım Meslek Bul Gelişmiş Aramalar O*NET Verileri yaya geçitleri Paylaşmak Siterler

İlgi alanlarına göre göz atın

İlgi alanları, çalışma ortamları ve sonuçları için tercihlerdir. İlgi alanını destekleyen meslekleri keşfetmek için bir ilgi alanı seçin.

İlgi alanlarınızı keşfetmek ister misiniz? [O*NET Interest Profiler'i](#) Sonraki Hareketim'de kullanın.

- Gerçekçi**
Gerçekçi meslekler sıklıkla pratik, uygulamalı problemler ve çözümler içeren iş aktivitelerini içerir. Genellikle bitkiler, hayvanlar ve ahşap, aletler ve makineler gibi gerçek dünya malzemeleriyle ilgilenirler. Mesleklerin çoğu dışarıda çalışmayı gerektirir ve çok fazla evrak işi veya başkalarıyla yakın çalışma gerektirmez.
- araştırmacı**
Araştırmacı meslekler genellikle fikirlerle çalışmayı içerir ve kapsamlı bir düşünme gerektirir. Bu meslekler, gerçekleri araştırmayı ve zihinsel olarak sorunları çözmeyi içerir.
- sanatsal**
Sanatsal meslekler genellikle formlar, tasarımlar ve desenlerle çalışmayı içerir. Genellikle kendilerini ifade etmeyi gerektirirler ve iş, net bir dizi kural izlenmeden yapılabilir.
- Sosyal**
Sosyal meslekler genellikle insanlarla çalışmayı, insanlarla iletişim kurmayı ve öğretmeyi içerir. Bu meslekler genellikle başkalarına yardım etmeyi veya hizmet vermeyi içerir.
- Girişimci**
Girişimci meslekler genellikle proje başlatmayı ve yürütmeyi içerir. Bu meslekler, insanları yönlendirmeyi ve birçok karar vermeyi içerebilir. Bazen risk almayı gerektirirler ve genellikle işle uğraşır.
- Geleneksel**
Geleneksel meslekler sıklıkla belirli prosedürleri ve rutinleri takip etmeyi içerir. Bu meslekler, fikirlerden çok veriler ve ayrıntılarla çalışmayı içerebilir. Genellikle izlenecek net bir yetki çizgisi vardır.

İlgi Alanları: Sosyal, Araştırmacı, Sanatsal

onetonline.org/explore/interests/Social/Investigative/Artistic/

Üç harfli bir faiz kodunuz var mı? Seçimlerinize uyan meslekleri görmek için en fazla üç ilgi alanı seçerek aramanıza odaklanabilirsiniz.

İlgi Alanları: Sosyal, Araştırmacı, Sanatsal

İlgi alanlarınızı keşfetmek ister misiniz? [O*NET Interest Profiler'i](#) Sonraki Hareketim'de kullanın.

Sosyal, Araştırmacı, Sanatsal

Kayıt Tablosu: [XLSX](#) [CSV](#)

23 meslek gösterildi İş Alanlarını Göster: [Hersey](#) [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#)

Faiz Kodu	İş Alanı	kod	Meslek
Sayıştay	4	29-1129.02	Müzik Terapistleri ★ Parlak Görünüm
SIA	5	25-1062.00	Alan, Etnik ve Kültürel Çalışmalar Öğretmenleri, Lise Sonrası
SIA	5	25-1053.00	Çevre Bilimleri Öğretmenleri, Ortaöğretim Sonrası
SIA	5	25-1192.00	Aile ve Tüketici Bilimleri Öğretmenleri, Ortaöğretim Sonrası
SIA	5	29-9092.00	Genetik Danışmanlar ★
SIA	5	25-1125.00	Tarih Öğretmenleri, Ortaöğretim Sonrası
SIA	5	25-1022.00	Matematik Billimi Öğretmenleri, Ortaöğretim Sonrası
SIA	5	21-1023.00	Ruh Sağlığı ve Madde Bağımlılığı Sosyal Hizmet Uzmanları ★
SIA	5	21-114.00	Ruh Sağlığı Danışmanları ★
SIA	5	25-1066.00	Psikoloji Öğretmenleri, Lise Sonrası ★
SIA	5	25-1067.00	Sosyoloji Öğretmenleri, Ortaöğretim Sonrası

19-3041.00 - Sociologists

ononline.org/link/summary/19-3041.00

Yardım Meslek Bul Gelişmiş Aramalar O*NET Verileri yaya geçitleri Paylaşmak Siteler

sosyologlar

19-3041.00 2022 güncellendi

İnsanların oluşturduğu grupları ve sosyal kurumları ve ayrıca çeşitli sosyal, dini, politik ve ticari organizasyonları inceleyerek insan toplumu ve sosyal davranışı inceleyin. Grupların davranışlarını ve etkileşimlerini inceleyebilir, kökenlerini ve büyümelerini izleyebilir ve grup etkinliklerinin bireysel üyeler üzerindeki etkisini analiz edebilirsiniz.

Bildirilen iş unvanları örneği: Araştırma Görevlisi, Araştırma Koordinatörü, Araştırma Billimcisi, Araştırma Uzmanı, Sosyal Billimci, Sosyolog

Özet Detaylar Gelenek Kolay Okuma Gaziler İspanyolca

İçindekiler

Mesleğe Özel Bilgiler

Görevler

513 görüntüledi

- İnsan sosyal davranışının anlaşılmasını artırmak için verileri analiz edin ve yorumlayın.
- Gozlem, görüşme ve belgelerin gözden geçirilmesini kullanarak gruplardaki insanların tutumları, değerleri ve davranışları hakkında veri toplayın.
- Araştırma bulgularını içeren yayınlara ve raporlara hazırlayın.
- Suç, grup ilişkileri, yoksulluk ve yaşlanma gibi toplumsal konular hakkında teoriler geliştirmek ve test etmek için araştırma planlayın ve yürütün.
- Sosyoloji öğretin.

Yetenekler

518 görüntüledi

- Okuduğunu Anlama** — İşle ilgili belgelerdeki yazılı cümleleri ve paragrafları anlama.
- Aktif Dinleme** — Diğer insanların ne söylediğine tam olarak dikkat etmek, yapılan noktaları anlamak için zaman ayırmak, uygun şekilde sorular sormak ve uygunsuz zamanlarda sözünü kesmemek.
- Sosyal Algılama** — Başkalarının tepkilerinin farkında olmak ve neden böyle tepki verdiklerini anlamak.
- Yazma** — Kitlenin ihtiyaçlarına uygun olarak yazılı olarak etkili bir şekilde iletişim kurmak.
- Aktif Öğrenme** — Hem mevcut hem de gelecekteki problem çözme ve karar verme için yeni bilgilerin etkilerini anlamak.

İş Değerleri

Hepsi görüntülenen

- Başarı** — Bu iş değerini karşılayan meslekler sonuç odaklıdır ve çalışanların en güçlü yeteneklerini kullanmalarına izin vererek onlara bir başarı hissi verir. Karşılık gelen ihtiyaçlar Yetenek Kullanımı ve Başarıdır.
- Bağımsızlık** — Bu iş değerini karşılayan meslekler, çalışanların kendi başlarına çalışmalarına ve karar vermelerine olanak tanır. Karşılık gelen ihtiyaçlar Yaratıcılık, Sorumluluk ve Özerktir.
- Tanınma** — Bu iş değerini karşılayan meslekler, ilerleme, liderlik potansiyeli sunar ve genellikle prestijli olarak kabul edilir. Karşılık gelen ihtiyaçlar İlerleme, Yetki, Tanınma ve Sosyal Statüdür.

Çalışma Tarzları

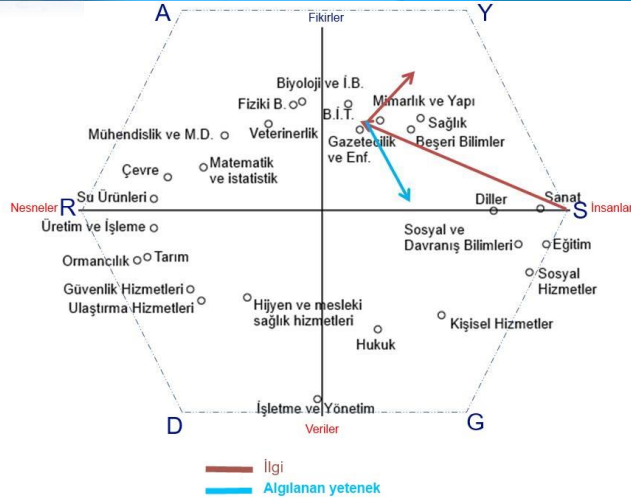
516 görüntülenen

- Analitik Düşünme** — İş, bilgileri analiz etmeyi ve işle ilgili sorunları ve sorunları ele almak için mantığı kullanmayı gerektirir.
- Başarı/Çaba** — İş, kişisel olarak zorlayıcı başarı hedefleri oluşturmayı ve sürdürmeyi ve görevlerde ustalaşmak için çaba sarf etmeyi gerektirir.
- Sebat** — İş, engeller karşısında sebat gerektirir.
- Dürüstlük** — İş, dürüst ve etik olmayı gerektirir.
- Girişim** — İş, sorumluluklar ve zorluklar üstlenmeye istekli olmayı gerektirir.

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Yılmaz, 2016)

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

Ek 1. Yapmaktan Hoşlandığım 20 Şey Formu

AKTİVİTE	(İ)nsanlar/ (Y)alnız	Tekrarlama Sıklığı Ayda (...) Kez	(İ)nsan/ (N)esne/ (V)eri/ (F)ikir
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

Ek 2. Aktivite Grupları Formu

(İ) İnsanlarla Çalışma

- Eğer insanlarla çalışman gereken aktiviteleri seviyorsan aşağıdaki etkinlikleri yapabileceğin mesleklerden hoşlanabilirsin:
  - insanlara birşeyler açıklayabileceğin
  - insanlara birşeylerin nasıl yapılabileceğini gösterebileceğin
  - insanlara birşeyler öğretebileceğin
  - insanlara yaşadıkları problemlerde yardım edebileceğin
  - insanları belli konularda ikna edebileceğin
  - belli aktiviteleri organize edebileceğin
  - belli kurum/kuruluşlarda yönetici görevler üstlenebileceğin

(N) Nesnelere Çalışma

- Eğer nesnelere çalışman gereken aktiviteleri seviyorsan, aşağıdaki etkinlikleri yapabileceğin mesleklerden hoşlanabilirsin:
  - bir makinenin tamir edebileceğin
  - bir makinenin çalıştırılmasından ve durdurulmasından sorumlu olabileceğin
  - bir şeyler inşa edebileceğin
  - bir şeylerin insanında görev alabileceğin
  - elle kullanılan araç gereçleri kullanabileceğin
  - yemek yapabileceğin
  - belli cihazların montajını yapabileceğin

(V) Verilerle Çalışma

- Eğer verilerle çalışman gereken aktiviteleri seviyorsan aşağıdaki etkinlikleri yapabileceğin mesleklerden hoşlanabilirsin:
  - bir işletmenin hesaplama işlerini yürütebileceğin
  - bir işletmenin finansal kayıtlarını tutabileceğin
  - araştırma yapıp bu araştırma bulgularını arzıleyebileceğin
  - bilgisayar programlayabileceğin
  - seçim sonuçları gibi herhangi bir veri üzerinde istatistiksel analizler yapabileceğin
  - telefonlara bakıp belli kayıtları tutabileceğin veya arzıleyebileceğin

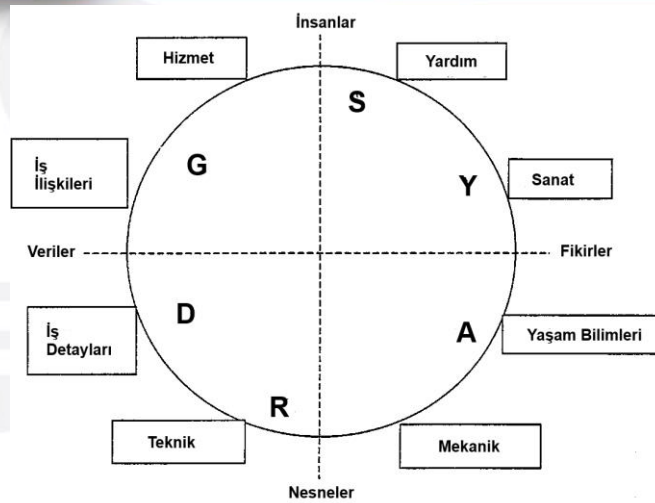
(F) Fikirlerle Çalışma

- Eğer fikirlerle çalışman gereken aktiviteleri seviyorsan aşağıdaki etkinlikleri yapabileceğin mesleklerden hoşlanabilirsin:
  - şiz roman ya da hikâye yazabileceğin
  - bir tiyatro oyunu yazabileceğin ya da bu oyunda oynayabileceğin
  - bir panço ya da heykel yapabileceğin
  - yenisi ürünler tasarlayabileceğin
  - bir müzik enstrümanını çalabileceğin
  - çizim yapabileceğin
  - şarkı besteleyebileceğin ya da söyleyebileceğin

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

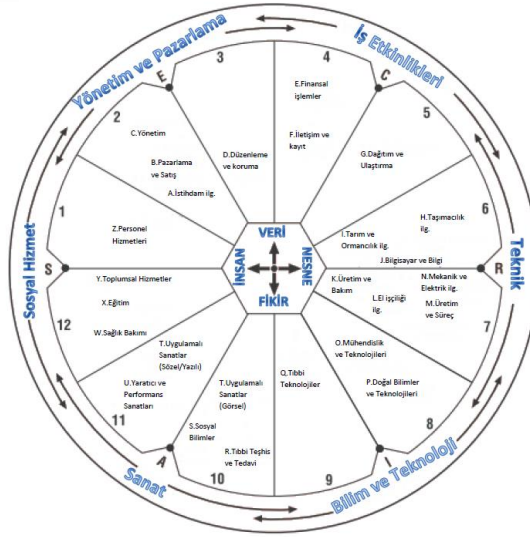
Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Tracey, 2013)

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

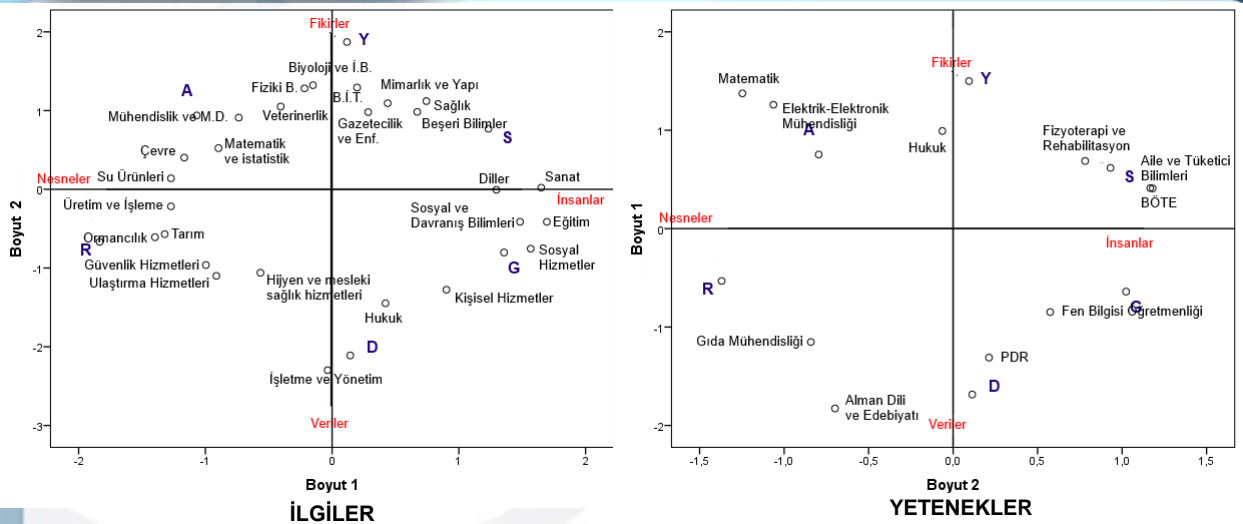

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Yılmaz, 2016)

İlgi ve Yetenek Hangi Programa Karşılık Geliyor?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

(Yılmaz, 2016)

TED ÜNİVERSİTESİ

Test Profillerinin Yorumlanması: Zorlayıcı Test Sonuçları!

www.tedu.edu.tr

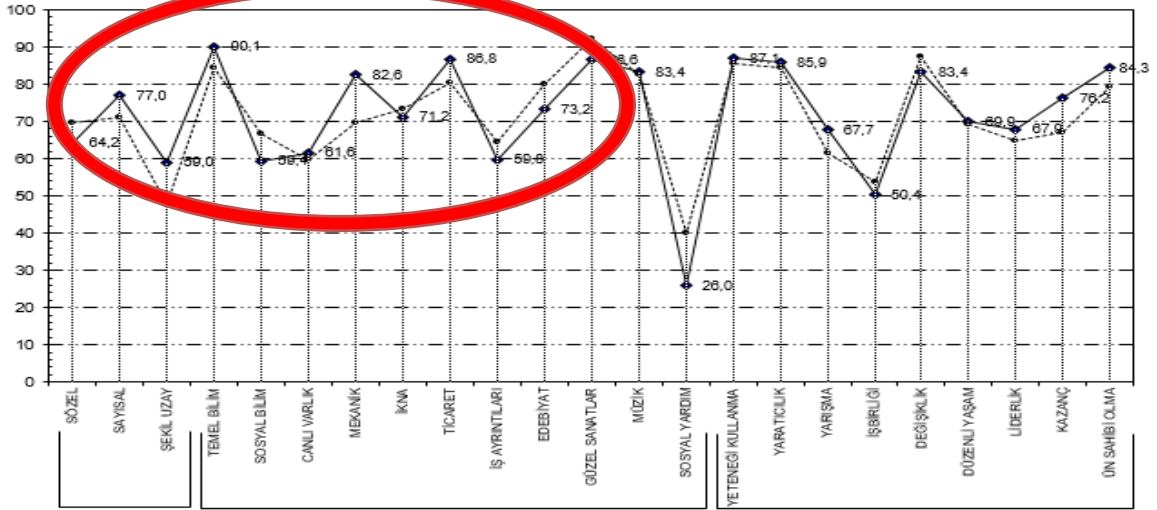
Nasıl bir yorumlama?

- Norm? Gruba özgü?
- Ölçüt?
- Kişiyeye özgü?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

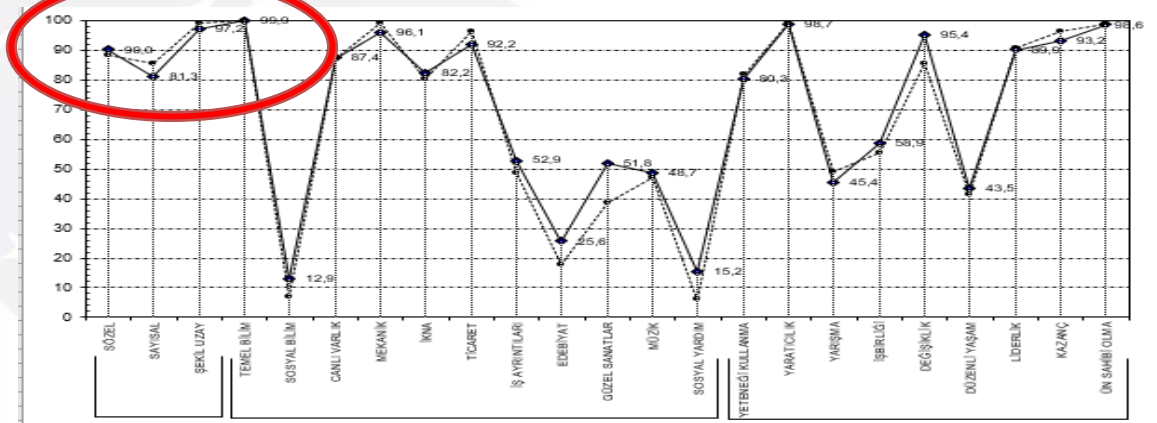
Düz Profil

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

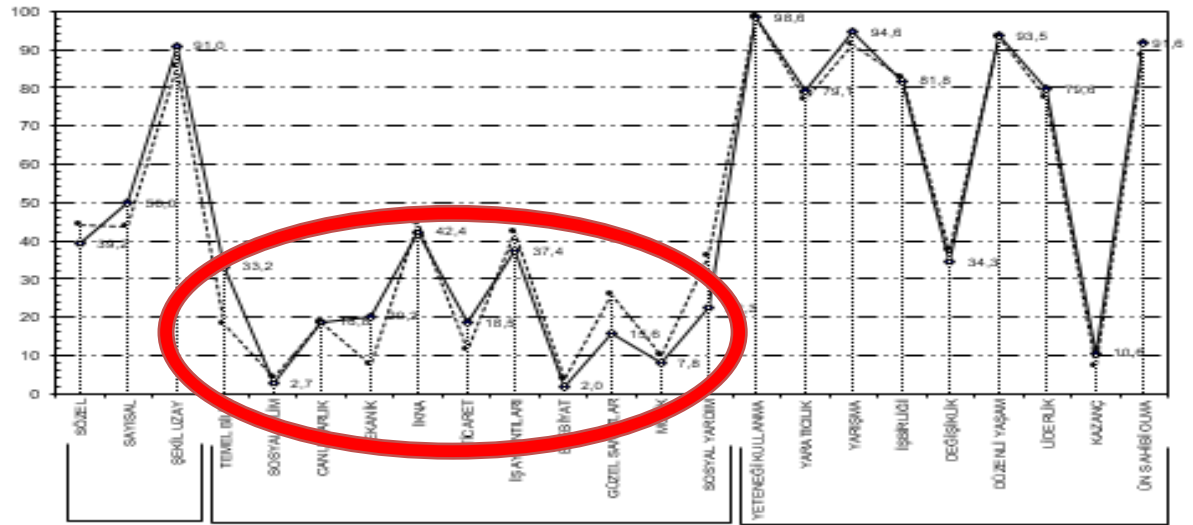
Yükseltmiş Profil

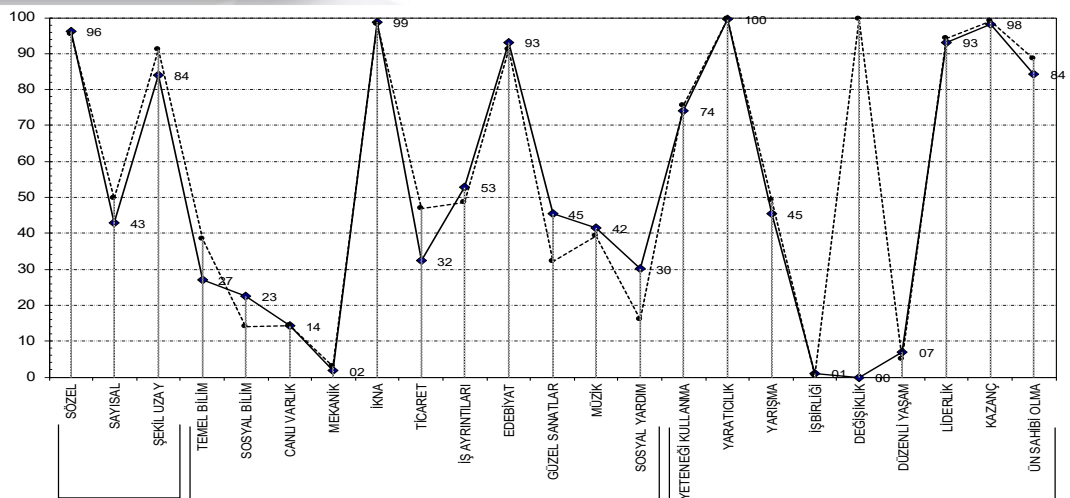
Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Düşük Profil

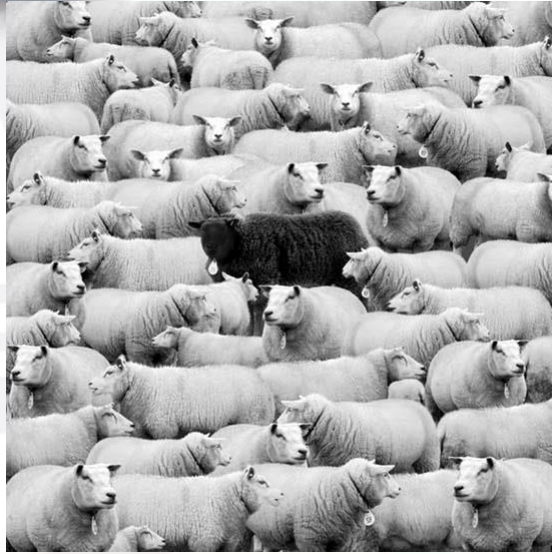
Güvenilir Profil – Tutarlılık ve Ayrışma?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Değerlendirme?

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

6. Akademik olarak güçlendirilmek ve öz düzenleme kapasitesine sahip öğrenciler olmak

www.tedu.edu.tr

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Kariyer Dayanıklılığı

- ◆ Bireyin kariyer gelişiminde karşılaştığı **değişikliklere uyum yeteneği**
- ◆ Bireyin kendi kariyer gelişiminde **sorumluluklar üstlenmesi** ve ihtiyaç duyduğu **yeni becerileri sürekli olarak geliştirmesi**

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Kariyer Dayanıklılığı

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Erken dönemde sunulacak kariyer danışmanlığı hizmetleri

Kariyer gelişim ihtiyaçlarını belirleyerek;

- Uyumu gerçekleştirilmeye yardımcı
- Psikolojik sağlamlığı artırıcı
- Daha proaktif yaklaşımlardan oluşan
- Gelecekteki benliklerini oluşturmaya yönelik ortamlar sunan

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Kariyer gelişim ve seçiminde temel bileşenler;

- Problem çözme becerileri
- Karar verme becerileri
- **Öğrenme** temel bir kavram (örn. Kariyer seçeneklerini artırabilir de daraltabilir de)
- Akılcı olmayan karar verme sonuçlarına yol açabilecek **hatalı inanç/düşünceler** önemli

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

Planlanmış Tesadüf?

Şans,

hazırlıkla fırsatın karşılaştığı köşe başıdır.

(anonim)

Dr. Olcay Yılmaz, 2024

TED ÜNİVERSİTESİ

olcay.yilmaz@tedu.edu.tr

+0 312 5850325

Dr. Öğr. Üyesi Olcay YILMAZ
Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik
Danışmanlık Anabilim Dalı

www.tedu.edu.tr

Dr. Olcay Yılmaz, 2024